

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
Рех. бр. 62/2011
Дана: 27. јануара 2012. године
Београд
Тимочка бр. 15

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Васић Предрага, као председника већа и судија Џелетовић Џуцић Весне и Килибарде Јелене, као чланова већа, у правној ствари подносиоца захтева Стакић Милоша из Детроида, Сједињене Америчке Државе, кога заступа пуномоћник, Шуговић Гордана из Београда, Булевар Арсенија Чарнојевића број 46, у предмету рехабилитације Стакић Ђорђа, након одржаног рочишта донео је дана 27. јануара 2012. године, следеће

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ захтев за рехабилитацију поднет од стране подносиоца захтева Стакић Милоша те се УТВРЂУЈЕ да је Стакић Ђорђе рођен дана 25.01.1904. године у Земуну од оца Милутина и мајке Марије био жртва прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога те се УТВРЂУЈЕ да је пресуда Четвртог среског суда за Град Београд у Земуну К бр. 226/48 од 31.12.1948. године и пресуда Окружног суда за Град Београд Кж бр. 39/49 од 16.02.1949. године ништав од тренутка доношења као и све правне последице укључујући и правне последице казне конфискације имовине а рехабилитовано лице Стакић Ђорђе се сматра неосуђиваним.

Образложење

Подносилац захтева је преко пуномоћника поднео Вишем суду у Београду захтев за рехабилитацију свог сада покојног оца Стакић Ђорђа у коме је навео да је његовом покојном оцу поред национализације извршена и конфискација имовине а као основ за конфискацију имовине послужила пресуда Четвртог среског суда К бр. 226/46 од 31.12.1948. године која је постала правоснажна на основу пресуде Окружног суда Кж бр. 39/49 од 16.02.1949. године којима је изречено низ мера као што су казна лишења слободе са принудним радом у трајању од једне године и два месеца, казна конфискације радње са инвентаром и целокупном робом, конфискација некретнина уписаних у ЗКУЛ број 1314 са магацинском зградом и целокупном робом у магацину и текућег рачуна код Народне банке, Филијале у Земуну. Наведеним пресудама сада

покојни Стакић Ђорђе је осуђен за кривично дело недопуштене шпекулације која се манифестовала продајом метли по недозвољеним ценама а све у циљу стицања добити. Оваквим поступањем окривљени је изазвао теже друштвене последице на штету животног стандарда радног народа а тиме је ометао и нормализовање економског живота радних маса па се са таквим деловањем показује друштвено опасним у већем степену. Овакво идеолошко „осликавање“ кривичног дела указује да је постојала јасна намера да сваки покушај стицања имовине без обзира у ком обиму, мора бити санкционисан, а да би био санкционисан морао је постојати одговарајући закон у складу са одговарајућом идеологијом. Јасно је да је идеологија налагала апсолутно гушење приватне својине а самим тим и основно право човека на имовину. Како је могуће да човек који је карактерисан као „друштвено опасан у већем степену“ није наведеним недозвољеним шпекулацијама стекао имовину већег обима од сувласничког дела од 1/6 на трособном стану где су живеле две генерације продице Стакић. Неспорно је да је Стакић Ђорђе био жртва политичке идеолошке репресије без обзира што се у наведеним пресудама не наводи било каква политичка активност окривљеног али судећи по идеолошком осликавању све је било у функцији очувања тоталитарног режима чија је идеологија налагала да су сва средства дозвољена. У прилог наведеног је навео околност да је Стакић Ђорђе након издржане казне затвора са принудним радом имао могућност да се запосли али то није била сметња да поново оде у затвор због беспосличења те је применом обе мере и национализације и конфискације према Стакић Ђорђу уништени су елементарни услови за живот а све у намери да се очува идеологија комунистичког режима и нормализовање економског живота наших радних маса. Ово нормализовање је требало да покаже да приватна својина као највећа почаст мора бити уништена по сваку цену. Предложио је да суд усвоји захтев за рехабилитацију.

По разматрању поднетог захтева, изведених доказа и утврђеног чињеничног стања у поступку, Виши суд у Београду је нашао да је поднети захтев основан.

Одлучујући о поднетом захтеву, Виши суд у Београду је у проведеном јавном поступку у смислу члана 4 став 1 Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ број 33/06) извео доказ саслушањем подносиоца захтева за рехабилитацију у својству странке који је на рочишту остао у целости при поднетом захтеву и додао да је његов отац био искључиви власник радње која се налазила у Земуну и у којој су поред њега радили и два стрица подносиоца захтева Владимир и Бранислав. Радња је била регистрована као трговина гвожђарско стакларски мешовите робе. Након окупације 1945. године радња је наставила са својим радом до 1948. године када је маја месеца забрањен истој рад. Отац подносиоца захтева осуђен је на 14 месеци затвора са принудним радом и конфискацијом имовине а провео је у притвору и месец дана. Оцу подносиоца захтева је суђено због кривичног дела недопуштене шпекулације која се манифестовала продајом метли по недозвољеним ценама а све у стицању некакве добити. Подносилац захтева је навео да је рођен 1950. године али је од својих родитеља сазнао све чињенице које су се односиле на оснивање и постојање радњи као и на тренутке одузимања исте. Послератне власти су хтеле да дезавуишу оца подносиоца захтева да га униште, да му одузму целокупну имовину. Навео је да као што је Робна кућа „Митић“ била за центар града то је слободно може се рећи била и радња „Браће Стакић“ за Земун. Сва околна села и

њихово становништво је гравитирало ка Земуну и самим тим куповали су све што је било потребно у радњи „Браће Стакић“. Једноставно, све што је наведено у пресуди је неистина и сам поступак је вођен без икаквог разлога. Покојни Стакић Ђорђе је издржавао читаву фамилију од радње а његова браћа су му помагала у раду. Покојни Стакић Ђорђе није био проглашен за државног непријатеља, није сарађивао са окупатором а цела породица је живела на спрату изнад радње. Као доказ да отац подносиоца захтева није био сарадник окупатора или крислинга је и фотокопија предлога о присилном боравку у логору независне Државе Хрватске. На крају је навео да како је његов отац био у притвору и како му је од почетка суђења било забрањено да ради у међувремену је био осуђен и због беспосличења на 90 дана рада у Падинској Скели где је чистио полицијске и коњске штале.

Суд је по свом уверењу на основу савесне, брижљиве оцене и сваког доказа засебно и свих доказа заједно као и на основу резултата целокупног поступка у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 124/05), а у вези члана 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ број 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“ број 46/95 и 18/05), утврдио да је Стакић Ђорђе рођен дана 25.01.1904. године у Земуну од оца Милутина, мајке Марије, да је исти преминуо дана 24.01.1990. године у Земуну а што је суд утврдио на основу увида у приложену фотокопију извода из матичне књиге умрлих од 22.11.2011. године и да је чињеница смрти уписана у матичну књигу умрлих која се води за матично подручје Земун под текућим бројем 126 за 1990. годину. Читањем фотокопије извода из матичне књиге рођених од 04.07.2011. године суд је несумњиво утврдио да је Стакић Милош рођен дана 23.08.1950. године у Земуну од оца Ђорђа, мајке Добринке рођене Тешић, те да је чињеница рођења уписана у матичну књигу рођених која се води за матично подручје Земун која се води под текућим бројем 1700 за 1950. годину.

Читањем оверене фотокопије пресуде Четвртог среског суда за Град Београд у Земуну К бр. 226/48 од 31.12.1948. године суд је несумњиво утврдио да је пресудом окривљени Стакић Ђорђе оглашен кривим јер је од 25.07.1947. године када је ступила на снагу Уредба о планској евиденцији препродаје производа која је у циљу планске евиденције робног промета и најближег дотурања робе од произвођача до потрошача са тачно одређеним рабатуром и маржом посредника, обавезала сва приватна лица која се баве препродајом производа, сем трговаца и пиљара који купују за непосредну продају потрошачима да узваде одобрење од надлежних органа, пропустио да извади наведено потребно одобрење, те је куповао разну робу у циљу препродаје на велико па је тако до краја фебруара 1948. године остварио промет од 1.447,213 динара од чега отпада само на промет метлама 680.005 динара при чему је куповао исте метле од произвођача по јефтинијој цени од утврђене јединствене цене, а путем толеранције слабог квалитета препродавао на велико по јединственим ценама остварујући на тај начин рабату од 28,5 до 30,5% иако је исти решењем Уреда за цене НРС број 4140/48 прописан у износу од 13% од чега је задржао за себе као великом продавцу 18,5 до 20,5% те је нај начин увођењем себе и својих агената као посредника у трговини остварио несразмерну имовинску добит према утврђеном само на метлама у динара 130.405 чиме је починио кривично дело недопуштене шпекулације из члана 3 став 2 тачка 2 и 5 Закона о сузбијању недопустиве трговине, недопуштене шпекулације и привредне саботаже те га је суд осудио на

казну лишења слободe са принудним радом у трајању од 14 месеци и конфискацију радње са инвентаром и целокупном робом, некретнинама уписаних у ЗКУЛ 1314 ПО Земун са магацинском зградом и целокупном робом у магацину, текућег рачуна код Народне банке Филијале у Земуну а у казну му се урачунава време проведено у истражном притвору и затвору од 28.01.1948. до 25.02.1948. године.

Читањем фотокопије пресуде Окружног суда за Град Београд Кж 39/49 од 16.02.1949. године суд је утврдио да је пресудом жалба оптуженог Стакић Ђорђа бившег трговца из Земуна одбијена као неоснована а нападнута пресуда Четвртог среског суда за Град Београд у Земуну од 31.12.1948. године К бр. 226/48 потврђена с тим да се изрека нападнуте пресуде у делу излагања и инкриминисаних чињеница мења тако да гласи: „Оптужени Стакић Ђорђе са генералима у првостепеној пресуди крив је што је у другој половини 1947. године а почетком 1948. до дана свога хапшења куповао на велико од разних произвођача метле од сирка, па је те метле продавао трговцима на мало по ценама од 35 динара по комаду иако нису одговарале предвиђеном квалитету робе ове врсте, дакле што је пустио у промет у већим количинама несолидно произведену робу широке народне потрошње у намери да тим и таквим несолидним пословањем дође до несразмерне имовинске користи. У таквом његовом поступку стоји дело недопуштене шпекулације из тачке 5 члан 3 Закона о сузбијању недопуштене трговине, недопуштене шпекулације и привредне саботаже и зато га суд осуђује на казну лишења слободe са принудним радом у трајању од једне године и два месеца и на казну конфискације његове радње са инвентаром и целокупном робом, његове некретнине уписане у земљишно-књижном улошку број 1314 КО Земун са магацинском зградом и целокупном робом у магацину и његовог текућег рачуна код Народне банке, Филијале у Земуну а у казну му се урачунава време проведено у затвору истражном од 28.01.1948. до 25.02.1948. године. У осталом првостепена пресуда остаје непромењена.“ Читањем фотокопије закључка Четвртог среског земљишно-књижног суда за Град Београд у Земуну Дн бр. 53/51 од 21.02.1951. године суд је утврдио да је на основу закључка Четвртог среског суда за Град Београд у Земуну дозвољена на некретнинама Стакић Ђорђа из Земуна које су уписане у ЗКУЛ 1314 КО Земун састојећим из кат. честице бр. 5189 обор Г бр. 17 са двориштем и зградом у бари од 251 м², укњижба права власништва путем конфискације у корист општенародне имовине са назначењем органа управљања Предузећа за управљање стамбеним зградама десетог реона Београд.

Из фотокопије решења Среског суда за Град Земун у Земуну И бр. 106/46 од 03.05.1946. године суд је утврдио да је решењем, секвестрација одређена закључком тог суда од 13.04.1946. године укинута, те да је фирма „Браће Стакић“ поново предата на слободно располагање и управљање власницима.

Из фотокопије решења Одсека унутрашњих послова, Извршног одбора Градског народног одбора број 13748 кк. кр. 1405 од 13.08.1948. године тврдио да је наведеним решењем окривљени Стакић Ђорђе оглашен кривим што је од месеца фебруара 1948. године када му је затворена трговачка радња беспослично иако је здрав и способан за рад чиме је испољавао свој непријатељски став према постојећем друштвеном поретку и борби за остварење петог плана социјалистичког уређења са намером да код грађана изазове неповерење према

народним властима због чега је кажњен са три месеца лишења слободе с тим да му се казна има урачунати од 13.08.1948. године када је лишен слободе као и да је обавезан да плати таксу у износу од 50 динара.

Након спроведеног доказног поступка суд је утврдио ценећи одредбу члана 2 Закона о рехабилитацији да захтев за рехабилитацију може поднети свако заинтересовано физичко или правно лице а из приложених извода из матичне књиге умрлих и рођених подносилац захтева Стакић Милош је свакако заинтересован за рехабилитацију свог сада покојног оца Стакић Ђорђа. Отац подносиоца захтева био је жртва прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога. Наиме, сада покојни Стакић Ђорђе је био једини власник радње која је била регистрована као трговина гвожђарско-стакларске и мешовите робе „Браћа Стакић“. Истом је 1948. године суђено због кривичног дела недопуштене шпекулације из члана 3 став 2 тачка 2 и 5 Закона о сузбијању недопуштене трговине, недопуштене шпекулације и привредне саботаже је изречена казна лишења слободе са принудним радом у трајању од 14 месеци, конфискација радње са инвентаром и целокупном робом некретнина уписаних у ЗКУЛ 1314 ПО Земун са магацинском зградом и целокупном робом у магацину текући рачун код Народне банке, Филијале у Земуну док је пресудом Окружног суда за Град Београд Кж 39/49 16.02.1949. године потврђена првостепена пресуда с тим што је изрека нападнуге пресуде у делу излагања инкриминисаних чињеница промењена где је исти осуђен на казну лишења слободе са принудним радом у трајању од једне године и два месеца на казну конфискације његове радње са инвентаром и целокупном робом и његових некретнина уписаних у ЗКУЛ 1314 ПО Земун са магацинском зградом и целокупном робом у магацину и текућег рачуна код Народне банке, Филијале у Земуну.

Веће је имало у виду чињеницу да је изрицању казни сада покојном Стакић Ђорђу претходило спровођење кривичног поступка у складу са законом и општим принципима кривичног права уз примену начела контрадикторности и непосредности као и поштовање свих грађанских права окривљеног а пре свега право на одбрану окривљеног као и да је исти користио правни лек. Међутим, налази да је приликом вођења кривичних поступака исказана несразмера између учињеног дела и последице што је било у функцији гушења приватне својине. Казна конфискације имовине могла се изрећи само за најтежа дела а продаја метли на описан начин није представљала најтеже дело за које би требало да буде изречена казна затвора са принудним радом и конфискацијом целокупне имовине. Из свега произилази да је основни циљ кривичног поступка био тај да се сада покојни Стакић Ђорђе економски развлости јер је припадао класи добростојећих а економско развлашћивање било у функцији политичке идеолошке репресије. Суд је приликом одлучивања имало у виду и чињеницу да је сада покојном Стакић Ђорђу изречена и казна лишења слободе три месеца због беспосличења од фебруара месеца 1948. до 13.08.1948. године јер нигде није био запослен а исти није могао бити запослен јер се против њега у то време водио кривични поступак.

Са свега изнетог одлучено је као у изреци решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења није дозвољена посебна жалба.

Председник већа - судија
Васић Предраг